

1944, september 6.<sup>1</sup> Londýn. — Depeša čs. ministra NO gen. S. Ingra náčelníkovi čs. vojenskej misie v SSSR gen. H. Píkovi s pokynmi a oznamami pre gen. R. Viesta.

Pro gen. Viesta:

Na Vaši kladnou odpoveď o odjezdu na Slovensko:

Podávám návrh na Vaše ustanovení veliteľom armády na východě republiky.<sup>2</sup>

Dojednejte s ruským velením vše pro rychlý odlet tam, o [?] další materiální pomoc bojujícím jednotkám i o zásahu jednotek čs. sboru a o spolupráci jednotek v rámci operací ruských vojsk.

Směrnice pro činnost na Slovensku zasílám zvláště.<sup>3</sup>

Požádal jsem Angličany, aby dopravili na Slovensko čtyři důstojníky gen. štábu pro štáb velitelství — nemám ještě odpovědi.

Leye navrhuji povýšiti na plukovníka gšt., soudím, že by byl vhodný jako náčelník Vašeho štábu.

gen. Ingr.

VHA Praha. SSSR, Čs. voj. mise v SSSR, 3/3/1/c. Depeše došlé, 1944, čís. 835—839/7. Záznam dešifrovanej došlej depeše. Strojopisný prepis.

1944, september 6. [Londýn.] — Depeša ministra dr. H. Ripku čs. veľvyslanectvu v Moskve s poďakovaním sovietskej vláde za pomoc bojujúcemu Slovensku a s kladným ocenením činnosti veľvyslancu a náčelníka čs. vojenskej misie v SSSR.

Tajné.

V dnešní mimořádné schůzi vláda se usnesla vysloviti hluboké díky vládě sovětské za pomoc, kterou poskytla našim bojovníkům na Slovensku. Přednesl jsem dnes oficiálně jménem presidenta a vlády díky veľvyslanci Lebeděvovi. Prosím Vás, abyste též Vy vyslovil oficiálně díky sovětské vládě.<sup>1</sup>

a s jejich souhlasem žádám o sdělení, zda žádost o vyslání Viesta se opírá o požadavek Slovenské národní rady, a rozhodnutí, že v případě odchodu Viesta na Slovensko zůstává zástupcem delegáta, či zda bude jmenován zástupce nový nebo žádný. My zde shodně i s kolegou Viestem soudíme, že jeho nové určení by bylo neslučitelné s funkcí mého zástupce. Němec." (AMZV Praha. Depeše došlé, 1944, čís. 1974, Mos. 262.)

<sup>1</sup> Depeša došla do Moskvy krátko po polnoci 7. 9. 1944.

<sup>2</sup> Dňa 10. 9. 1944 oznámil Ingr do Moskvy: „Gen. Viest: President republiky Vás ustanovil veliteľom 1. armády na Slovensku. Pripravte vše pro nejrychlejší odlet na místo. Dojednejte s ruským velením způsob spolupráce. Ley uvědomen." (VHA Praha. SSSR, Čs. voj. mise v SSSR, 3/3/1/c.) Toho istého dňa dostal Píka pokyn prejednať so sovietskym velením okamžitú leteckú dopravu Viesta na Slovensko.

<sup>3</sup> Viď dokument čís. 267.

<sup>1</sup> 12. septembra oznámil Fierlinger do Londýna: „4. Vyslovil jsem Vyšinskému jménem vlády vřelý dík za poskytnutou pomoc na Slovensku. Vyšinský se zajímal o poslední události na Slo-

Rovněž vzala vláda s uspokojením na vědomí kroky, které jste Vy i gen. Pika podnikli u sovětské vlády a také Vám děkuje.

*Ripka.*

*AMZV Praha. Depeše odeslané, 1944, čís. 2141 (Mos. 208). Nešifrovaný záznam (?) odoslanej depeše. Strojopisný priepis.*

255

1944, september 6. [Banská Bystrica.] — Bojové situačné hlásenia, zaslané rádiotelegraficky do Londýna.<sup>1</sup>

VI 090653/44

Situace dne 6. 9. 1944 v 8 hodin:

Náš útok u Vrútek úspěšně pokračuje. Vrútky vyčistěny od nepřítele.

Telgart: Úspěšná útočná akce pokračuje; získán válečný materiál (zbraně, 3 auta s municí a proviantem).

Lipt. Sv. Mikuláš: Německý přepad ve slovenských uniformách s červenými páskami jako partyzáni. Němci byli odraženi.

Letecká činnost trvá.

VI 090654/44

Situace v 10 hodin:

Naši ustupují na směr Poprad—Mikuláš.

Královu Lehotu jsme vyprázdnili.

Nepřátelská motor. autokolona v síle jednoho pěšího pluku za podpory tanků a letectva postupuje na Mikuláš—Ružomberok.

VI 090655/44

Situace dne 6. 9. 1944 v 17 hodin:

Boje o Mikuláš—Ružomberok.

Na místo Bodického určen plk. Peknik, aby zachránil vážnou situaci v oblasti 00 2.

Naše jednotky po tuhém boji vyprázdnily Baťovany.

Na ostatních úsecích beze změny.

Bombardován Ružomberok, Turč. Sv. Martin a Banská Bystrica — 14 mrtvých. Stavba obranných pozic na trojúhelníku Zvolen—Banská Bystrica—Brezno.

VI 090657/44

Pilné:

Mikuláš,<sup>2</sup> Ružomberok, Lubochňa — padla. Vrútky střídavě v našich a německých rukou.

Ústup na trojúhelník Banská Bystrica—Zvolen—Brezno.

vensku a ocenil jejich význam též z všeobecného hlediska vojenského. Předal jsem mu notu, obsahující žádost o transport naší delegace a v první řadě Viesta na Slovensko. Vyšinský slíbil žádost uvážit. 5. Přísně důvěrné. Později, při návštěvě u Zorina, jmenovaný mi sdělil, že desant naší druhé brigády se připravuje." (AMZV Praha. Depeše došlé, 1944, čís. 2030, Mos. 271.)

<sup>1</sup> Na intimátech všech částkových hlášení (čj. MNO 747-taj. II. odbor 1944; VHA Praha, Západ I, HV Londýn, 9/3/1) je rukopisná poznámka „došlo do 08 h. 7. 9. 44“.

<sup>2</sup> V materiálu povstaleckého HŠPH je hlášení, v kterom sa o. i. uvádza: „Plk. Bodický vydal rozkaz cca 3000 výborne ozbrojeným vojakom, aby sa rozutekali, aby sa každý zachránil ako môže, lebo sa Nemci približujú. Takto sme stratili bez boja Lipt. Sv. Mikuláš.“ (CPA IML Moskva, kn. postupl. 2560, d. 28, 1.2.)